

31.5.2011

Käsittävä tässä kokouksessa

12

24.5.2011 pöydälle pantu asia

LAUSUNTO TALOUSARVIOALOITTEESTA
MIELENTERVEYSKUNTOUTUJIIEN HOITOKETJUJEN
PARANTAMISEN JA PALVELUASUMISPAIKKOJEN LISÄÄMISEN
RAHOITUKSESTA

Terke 2011-454

TJA

Terveyslautakunta päättäne antaa talousarvioaloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan, esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Tukiasuminen mahdollistaa itsenäisen asumisen ja lisää omatoimista suoriutumista. Palveluasumisessa asiakkaat saavat päivittäistä tai ympärivuorokautista tukea, apua ja palveluja. Kuntouttavilla asumispalveluilla tarkoitetaan tuettuja asumisyksiköitä ja niiden tukipalveluja. Kuntouttavat asumispalvelut on tarkoitettu määräaikaista asumista varten. Määräaikaiseksi tarkoitetun kuntouttavan asumisen jakson jälkeen tulisi voida siirtyä saadun kuntoutuksen turvin itsenäiseen asumiseen.

Helsingissä on palveluasumisen piirissä 540 mielenterveyskuntoutujaa. Auroran sairaalan psykiatrian vuodeosastoilla odottaa palveluasumispaikkaa 36 potilasta ja lisäksi 14 potilasta jonottaa kuntouttavan asumisen paikkaa. Lisäksi Kellokosken sairaalassa on jatkosijoituspaikkaa jonottavia potilaita. Useimmat potilaat ovat jonottaneet paikkaa yli vuoden. Psykiatrian hoitopäivän keskihinta on 375 euroa ja mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen 100 euroa tai vähän sen alle. Palveluasumispaikkaa jonottaa lisäksi asiakkaita terveyskeskuksen ja Niemikotisäätiön kuntoutuskodeissa. Jos määräaikaiseksi tarkoitetun kuntouttavan asumisen piirissä olevat, jatkuvaa tukea tarvitsevat henkilöt voisivat siirtyä palveluasuntoihin, pääsisivät vastaavasti sairaalassa kuntouttavaan asumispalveluun jonottaneet eteenpäin. Avohoidossa on lisäksi sellaisia jatkohoitopaikkaa odottavia henkilöitä, jotka eivät selviydy kotona ilman omilta, usein iäkkäiltä vanhemmilta saamaansa tukea.

Sosiaaliviraston, terveyskeskuksen ja HUS:n yhteisessä työryhmässä tehdään vuoden 2011 aikana suunnitelma mielenterveyskuntoutujien hoitoketjun tehostamiseksi. Suunnitelmassa otetaan huomioon kotihoito, SAS-toiminta, asumispalvelut, sairaalahoito ja kuntoutuspalvelut.

31.5.2011

Käsiteltävä tässä kokouksessa

Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen työnjaon mukaan terveyskeskus vastaa kuntouttavan asumisen järjestämisestä ja sosiaalivirasto tuki- ja palveluasumisen järjestämisestä. Sosiaalivirastossa on suunniteltu lisättäväksi palveluasumiseen tänä vuonna alun perin 30 paikkaa, nyttemmin 20 paikkaa, mikä ei ole riittävä määrä. Vuonna 2012 palveluasumiseen osoitettavan määrärahan summa varmentuu sosiaaliviraston budjetin käyttösuunnitelmien laadinnan yhteydessä ensi syksynä, kun talousarvio on vahvistettu. Mielenterveyskuntoutujien palveluasumisen tarve on osoittautunut ennakoitua suuremmaksi, minkä seurauksena jonotusajat ovat pidentyneet ja siten palveluasumispaikkojen lisääminen on perusteltua. Lisäys tulee kuitenkin kohdentaa sosiaalitoimen talousarvioon, koska terveyskeskuksen kuntouttavan asumisen paikkojen määrä on riittävä, kun siirtyminen palveluasumiseen tapahtuu ilman pitkää odotusaikaa.

Terveysvaikutusten arviointi

Asumispalvelujen puutteesta johtuva potilaiden/henkilöiden pysähtyminen epätarkoituksenmukaiselle hoidon portaalle aiheuttaa välittömiä negatiivisia terveysvaikutuksia suurelle osalle psykiatrisia potilaita ja mielenterveyskuntoutujia. Riittävä määrä palveluasumispaikkoja takaa potilaiden pääsyn tarkoituksenmukaiseen hoitoon ja kuntoutukseen. Samalla psykiatriset sairaalapaikat ovat psykiatrista hoitoa tarvitsevien potilaiden käytössä. Näin voidaan ehkäistä mielenterveyspotilaille aiheutuvat kielteiset terveysvaikutukset.”

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot:

Nyman Juha, erityissuunnittelija, puhelin 310 70198

Esittelijä Valtuutettu Lilli Autti on tehnyt seuraavan talousarvioaloitteen lisämäärärahan varaamisesta hoitoketjujen parantamiseen ja mielenterveyskuntoutujien palveluasumispaikkojen lisäämiseen:

”Mielenterveyspotilaiden palveluasuntopaikkojen riittämättömyys on johtanut siihen, että jatkuvaa tukea tarvitsevat alle 65-vuotiaat henkilöt ovat joutuneet odottamaan jatkohoitopaikkaa sairaalassa useita kuukausia, usein jopa yli vuoden ajan. Terveyskeskuksen tilastojen

31.5.2011

Käsiteltävä tässä kokouksessa

mukaan esim. tammikuun lopussa sairaalassa jonotti 45 henkilöä palveluasumiseen. Lisäksi kuntouttavassa asumisessa ja avohoidossa odottaa runsaasti henkilöitä palveluasumiseen.

Kyseinen tilanne johtaa terveyskeskuksen antaman terveysvaikutusten arvioinnin perusteella välittömiin negatiivisiin terveysvaikutuksiin suurelle osalle psykiatrisia potilaita ja mielenterveyskuntoutujia. Kielteisiä terveysvaikutuksia aiheutuu myös muille kuin kuntoutuspaikkaa odottaville henkilöille. Koska yli 10 % sairaalapaikoista on asumispalveluja jonottavien potilaiden käytössä, heikentää tämä psykiatrista sairaanhoitoa tarvitsevien muiden henkilöiden mahdollisuutta saada tarvitsemaansa vuodeosastohoitoa. Ellei näiden palvelujen tarjoamisessa päästä tasapainoon, voi henkilöille aiheutua pysyviä kielteisiä terveysvaikutuksia mikä ei ole inhimillistä eikä eettisesti hyväksyttävää toimintaa.

Esitän, että vuoden 2012 talousarvioon varataan sosiaaliviraston aikuispalveluihin vähintään 4 miljoonaa euroa lisää hoitoketjujen parantamiseen ja mielenterveyskuntoutujien palveluasumispaikkojen lisäämiseen.”

Aloitteesta on pyydetty lausunto kaupunginhallitukselle 26.5.2011 mennessä terveyslautakunnalta ja sosiaalilautakunnalta.

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarencatu 13
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/terveyskeskus>

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504